

MAJORNAS SCHACKSÄLLSKAP

50 ÅR

Jubileumsskrift

Oss gudarna på lek som pjäser ställt
på de i dag och natt årskillda fält.
De flyttar oss till matt och till remi
och slänga oss - när spelet är förbi.
Men pjäserna dömer ej om drag och drag
ty spelarns nyck är honom högsta lag...

Omar-Khayyam.

REDIGERAD AV

Knut V. Robertson

Erik Börjesson

ETT JUBILEUM

MAJORNAS SCHACKSÄLLSKAP kan den 12 november detta år blicka tillbaka på en 50-årig verksamhet. Hur önskvärt det än hade varit har det inte funnits någon möjlighet att till jubileet utgiva en utförlig och tryckt redogörelse för vad Göteborgs i ålder tredje schacksällskap uträttat till schackspelets fromma. Därtill finns det för många bidragande orsaker bl.a. detta tråkiga faktum att inte alla originalhandlingar kunnat bevaras, såsom samtliga styrelse- och mötesprotokoll, tävlingsrapporter, etc. De luckor som alltså finnes här och där har minnesgoda medlemmar, så gott sig göra låtit fått utfylla för att på så sätt framkalla den bild av verksamhet som utförliga tävlingstabeller kunnat ge.

Vi tro oss dock om att i görligaste mån med denna här följande redogörelse ha fått fram det väsentliga, ja, i en del fall kanske alltför detaljrikt. Men därom ber vi om överseende, liksom för vad som eventuellt kan ha förbigåtts.

Majornas Schacksällskaps femtio år har varit växlingsrika och ständigt präglade av en över allt annat dominerande strävan att odla en sådan klubbkänsla som är till heder såväl för sällskapet som för schackspelet, vars innersta väsen visserligen är kamp, men en kamp som har till uppgift att luttra och rena sina utövareshs sinnelag.

Sällskapet och dess representanter i schackorganisationens distrikts- och riksförbund ha tagit många initiativ som visat sig bärkraftiga. Vi kunna t.ex. nämna registreringsfrågan, som relativt snabbt slog fullständigt igenom. Från sällskapet härledde sig också förslaget om att då sista rondan i en tävling skall spelas måste eventuella häng- och avbrutna partier vara slutförda. Förslaget vann gehör av svenska schackförbundets kongress och har sedan blivit kutym landet runt i klubbtävlingar. T.o.m. tävlingsledningen för nordiska turneringen i Köpenhamn 1924 accepterade och ändrade spelprogrammet dithän.

För mer än 30 år sedan inbjöd Majornas S.S. schackintresserade ungdomar till en schackskola, ordnad enligt principen; lärdom först och rekrytturnering därefter, kombinerad med fortsatt undervisning. Denna idé omsatt i praktiken hade därtill den styrkan att snabbt bringa kontakt mellan deltagarna. Det är med stor tillfredsställelse vi konstaterat att denna vår idé upptagits av Sveriges Schack - förbund som på denna grundval också fått statsunderstöd av ungdoms- anslaget.

Sällskapetets insats i tävlingshänseende var under de första 20 åren rent av glänsande. Samtliga vandringspris varom sällskapet var medtävlare under åren 1907 - 1927 erövrades. Härtill kommer också hederspriser. Elitspelare i sällskapet har kunnat inregistrera många vackra framgångar då de utsetts att representera sin stad eller landsförbund i lagmatcher.

Att den andra hälften, om man så får kalla de senaste 25 åren, inte kunnat hålla sällskapet så framme i rampljuset som tidigare, beror givetvis i främsta rummet på att schacklivet och schackkun- nigheten utvecklats, men även på svårigheten med en tillfredsstäl- lande lösning på lokalspörsmålet som i hög grad verkat betungande för styrelsen vars fritidsinsats också måste ha en begränsning. Kanhända också att den nyare tidens utökade möjligheter till under- hållning och tidsfördriv får räknas som avledande på schackintres- set.

Sedan något år tillbaka har emellertid sällskapet nått det i år- tionden eftersträfvade målet: EGEN LOKAL. Det är vår förhoppning att då medlemmarna nu till jubileet ännu en gång konfronteras med segrar och nederlag, med gångna tiders uppoffrande arbete och in- satser, att alla och envar bidrager till en ljusnande tid för schackspelet och för Majorna!

Göteborg i oktober 1957.

STYRELSEN.

MAJORNAS SCHACKSÄLLSKAP

1907 $\frac{12}{11}$ 1957

1907 - 1916

Den 12 november 1907 träffades några män och kvinnor på Café Stjärnan vid Allmänna Vägen (i Majorna) och beslöt bilda en schackklubb. Samtliga voro medlemmar i en vid början av 1900-talet livaktig nykterhetsförening som hette U.F.Enighet och den nya schackklubben fick därför namnet S.K.ENIGHETEN.

Den drivande kraften och initiativtagaren var en från Söderhamn inflyttad schackentusiast vid namn GUSTAF CEDERGREN. Han valdes också till klubbens förste ordförande. De övriga som voro med från början hette Henry Karlsson, John Abrahamsson, Hugo Höglund, Edvin Abrahamsson, Henry Bengtsson, Klara Larsson, Helga Bengtsson och Magnhild Andersson. Av dessa valdes Henry Karlsson till sekreterare och Henry Bengtsson till kassör.

Klubbens medlemmar träffades varje vecka och varje sammankomst öppnades av ordf. som rapporterade vad som hänt under veckan. Därefter skedde inval av event. nya medlemmar samt bestämmande av tid för nästa sammankomst m. m. Efter invalet av nya medlemmar följde det, enligt protokollet, "en stunds rast varunder dam, schack, domino och gåsspel spelades och kaffe serverades."

Intresset för den nya klubben var stort, men det var uppenbart att alla som voro med ej kunde spela schack, varför många andra intressen och frågor stod på dag-

ordningen. I februari 1908 beslutades sålunda att avskriva Esperanto-frågan. Den hade diskuterats vid åtskilliga möten och många medlemmar som inte voro intresserade för schack ivrade för densamma. Schackintresset tog dock överhand och i mars var man redo för den första klubbturneringen. Som segrare i denna utgick G. Cedergren och han korades därför till "schackmästare".

Nu kände man tiden mogen för match mot annat sällskap och det blev Olskroken som fick första utmaningen. Matchen ägde rum den 12 april 1908 och spelades på Lovéns café, Allmänna Vägen, där klubben första tiden hade sin klubblokal. Olskroken utgick som segrare och resultatet blev 3-2. Enighets lag bestod av G. Cedergren, J. Abrahamsson, H. Bengtsson, R. Johansson och Fritz Berg.

Samma dag beslutades "att utsluta Magnhild Andersson, Klara Larsson och Helga Bengtsson på grund av bristande betalning". Det var kvinnornas enda korta inslag i sällskapets historia!

Stadgarna krävde att den som sökte inträde i klubben måste vara organiserad nykterist. Detta verkade hämmande på rekryteringen och på möte den 26 april 1908 beslutades "att vem som helst kan ingå i klubben oafsett han tillhör nykterhetsorganisation eller ej". Beslutet medförde att nya medlemmar började söka sig till klubben och på samma möte invaldes Ivar Olsson, Oscar Nilsson, Georg Sjöqvist och John Lindqvist.

Det var Cedergren som agiterat fram ovanstående beslut och detta

kom att kosta honom många förlustpartier liksom klubbmästerskapet! Det visade sig nämligen att isynnerhet Osc. Nilsson och Sjöqvist behärskade schackspellet bra, så bra t.o.m. att Cedergren fann sig föranlåten utmana Olskroken på revansch-match. Denna ägde rum 10 maj och därom förtäljer protokollet följande: "Efter att hafva samlats å Lovéns café afreste medlemmarna av S.K.E. med spårvagn till C.S.K. möteslokal å Magnussons café, Olskroksgatan 3, där mötet öppnades af Ordföranden i C.S.K. David Norrman som öfverlämnade ordförandeklubban åt G. Cedergren." Matchen vanns av Enighet med 4-2 och följande spelare deltog: Georg Sjöqvist, F. Berg, Oscar Nilsson, Ivan Hansson, C.V. Östman och G. Cedergren. För Olskroken spelade: Rydén, Lindberg, D. Norrman, C.O. Tobiasson, H. Johansson och K. Berndtsson.

Lokalfrågan var redan på den tiden brännande och många försök gjordes att få lämplig lokal. En lokalkommitté bildades i januari 1908. Vid möte den 1 mars s.å. meddelar protokollet lakoniskt "lokalkommittén afslutades". En ganska drastisk åtgärd för att de stackars funktionärerna ej kunde skaffa lokal. Upprepade försök att få spela i nykterhetslokalerna vid Bangatan strandade och man kom mer och mer ifrån den ursprungliga kontakten med dessa loger. Det sista och avgörande steget togs den 9 juli 1908 då man beslutade att slopa namnet S.K. Enigheten och ändra namnet till Majornas Schacksällskap. På detta möte uppgjordes även nya stadgar. Det kan vara av intresse att kasta en blick på några av de paragrafer som fick ligga till grund för det fortsatta arbetet.

Par.1: Sällskapets ändamål är att genom ett angenämt möte i förening med ett tankeförädlade arbete söka höja intresset för densam-

ma.

Par.2: behandlade inträdet och par. 3 avgifter. I mom.1 i denna par.säges att inträdesavgiften är 75 öre och månadsavgiften 50 öre.

Par.4: mom.1 meddelar att ordinarie sammanträde hålles minst en gång i veckan.

Par.5: behandlade styrelse och revisorer. Denna paragraf har istort sett stått oförändrad genom tiderna, frånsett mom.2 som säger "att val av styrelse förrättas å första mötet i januari och juli månader som kallas halfårsmöte".

Samtliga medlemmar kommo från arbetarklassen och detta ger paragraf 7 ytterligare belägg för. I denna par. som behandlar "Upplösning" säges i mom.1: "Sällskapet kan ej upplösas så länge 5 medlemmar äro villiga att upprätthålla detsamma". I mom.2 stod följande: "Skulle upplösning ske, förvandlas sällskapets fasta inventarier i reda pengar, som jämt de förut befintliga medlen skänkas till en då för tillfället stridande fackförening, eventuellt arbetslöshet eller något annat ändamål till arbetarklassens bästa".

De flesta av ovan uppräknade paragrafer har med tiden ändrats och Majorna, liksom de flesta andra schacksällskap, har som underlag Sveriges Schackförbunds normalstadgar för klubbar. Detta med att ha mötesförhandlingar varje vecka fick snart slopas och sedermera övergick man till spelkvällar utan några som helst formaliteter. Någon större arbetsro kunde det väl knappast bli för styrelsen när den blott valdes på halvårsperioder.

Sällskapets klockarfar och allt i allo, G. Cedergren, hade sedan starten lagt ned ett oerhört arbete och uppoffring varför han för detta sitt oegennyttiga arbete i augusti 1908 kallades till sällskapets förste hedersledamot.

Nya medlemmar strömmade till och man kan gott säga att sällskapet hade god vind i seglen. Det blev mer ordning på turneringarna och i november -vi är alltså kvar i 1908, det andra verksamhetsåret,- godtog man en utmaning till match mot det

den 22:a mars. Schackklubben Malmö. Den spelades i november och slutade oavgjort 2-2.

Den 23:a mars beslutades att för nästa veckas match skulle vara förbjuden alla schackklubbs spelkvällar.

Den 23:e november hade inväntat en ny match, som det skulle vara en. Kunde det betyda mycket för schackspetsen i Malmö. Det var All-Årsk. Årsk. en kvart i 11:00 och Oscar Nilsson. Sedan i december sedan är valdes han till ordförande.

1909 deltog schackklubben för första gången i en turnering för de yngre schackklubben i Göteborg. Sin vandringpris var uppsatt och segern i första omgången blev Schackklubben. Majorerna kom på 4:e plats. Övriga lag var Manhem, Chalmers S.K. och Olserö S.K.

Lidigare hade frågan väckts om bildandet av en sammanslutning mellan göteborgs olika schack - schackklubben och den 24 november 1909 bildades CENTRALSTYRELSEN, en styrelse för samtliga yngre schackklubbar i Göteborg. Deltagande klubbar i denna sammanslutning var S.O. Manhem, Majorernas S.K., Olserö S.K., Chalmers S.K. och Schackklubben. Sedermera invaldes även Kulläroverket S.K. och Kontoriet för S.K. Till representanter i denna styrelse valdes för Majorerna August Nilsson och C.J. Ljungqvist, Centralstyrelsen utmanade samma år Borås S.K. på en match om 12 partier. Från Majorerna deltog C. Hall, G. Ljungqvist och Oscar Nilsson. Matchen, som spelades den 6 mars, 1910, vanns av göteborgskombinationen med 3-1.

I oktober anordnade centralstyrelsen en individuell turnering med tre klasser och hade varje schackklubb rätt att deltaga med 2 spelare i klass I och II samt 5 spelare i klass III.

Sedan 1910 uppsattes ett pris om vilket utdelades vägar sedermera kom att gå höga. Priset tillkommit var untk. En av Manhem medlemmer, Martin Andersson, gemensamt kallad "d 4" efter en

av honom invändigt spelupplägg, tillkommit kompositionen Årsk och sedan i Båderhult och tillfoga de båda av fyra bästa spelupplägg. Spelare samt bad honom att vara med på 1:a och placera dem vid ett litet bord som två spelare med två Årsk. kompositionen utvalda besökslistan och genomgången handla. Tillfoga i Båderhult till nämnda dokument, druppen för tillagda ett pris av 10 kronor i kompositioner. Kompositioner fick benämningen "Båderhultsgruppen" under förbehåll för tillfoga vandringpris. I den första tävlingen om pris och segern de Majorerna på 12 partier för Manhem 10 och Schackklubben 10, och vid målet i Majorerna den 23 februari 1911 kunde, enligt protokollet, hr G. Kristensson meddela "att den af schackklubben vunnit 4. k. Båderhultsgruppen utvalda på museum och fick ackrediteras i uppgift att tillkommit för Årsk detta i G.H.T."

En tidigare bortlagd fråga angående anslutning till Nordiska Schackförbundet upplaggs till behandling i mars 1911 och beslutades då att Majorerna skulle ansluta sig och att varje medlem skulle betala sin kontingent där.

Vid genomgåendet av protokoll från schackklubben första år frappeerna men av den aktivitet som medlemmarna lade i dagen när det gällde diskussioner o.dyl. Mängder av förslag framkom, om det goda sådana, en del sådana, men åtskilliga som gjorde verksamheten intressant och omväxlande. Ett vanligt sätt att komma från en svårslut fråga var att bortlagga densamma, så var också fallet när en medlem, G. Kristensson, begärde att uteläsa för att vara till Amerika. Kristensson var en livlig debattör och god spelare så medlemmarna ville inte gärna mista honom, varför mötet bortlade hans uteläsesansökan. Därvidan delade ändrade Kristenssons emigrationsplaner för tillfoga sig, men eftersom hans namn inte vidare förekommer i protokollet får man förmoda att

han avreste trots bordläggningen. Vid samma tidpunkt sade även Ceder-gren, sällskapets stiftare, förste klubbmästare och förste hedersledamot, farväl till sällskapet och fosterlandet för att bosätta sig i det stora landet i väster. Som en sista tjänst innan han reste, skänkte han sällskapet sitt schackspel och bräde. En annan av sällskapets bättre spelare, Fritz Berg, emigrerade samtidigt med Ceder-gren.

Den 9 april 1911 spelades en match mellan Göteborgs Schack-sällskap -i dagligt tal benämmt Stora Sällskapet- och ett av Centralstyrelsen för de yngre sällskapen utsett lag. De yngre sällskapens lag segrade med 8 - 6.

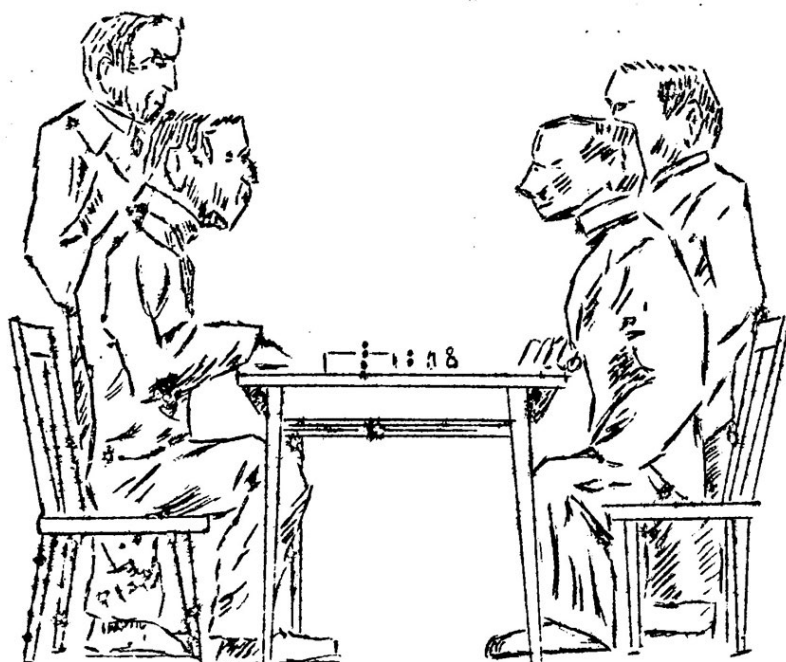
I oktober samma år inbjöd Göteborgs S.S. spelare från de yngre sällskapen till individuell turnering om mästerskapet för Göteborg. Till representanter i denna turnering sände Majorna Oscar Nilsson och John Svensson.

Intresset för Centralstyrelsen var vid denna tidpunkt så svalt

att man den 19 december 1911 beslöt upplösa densamma.

Till detta års tävling om "Döderhultsgruppen" hade endast Majorna och Manhem anmält lag. Matchen slutade 5-5 och av vidare vaga anteckningar framgår att vid första borden möttes (majspelarna först nämnda) O.Nilsson - R.Lundin, Constantin Harald - K.Berndtsson, G.Sjöqvist - Rosenthal.

1912 års match om "Döderhultsgruppen", ånyo med Majorna och Manhem som motståndare, vanns av Manhem med 10 - 0 på w.o. Denna cause celebre hade sitt särskilda förspel. Vid matchernas början upplästes spelarnas namn bord för bord för att vid en spelares frånvaro nästa namn uppropades. Majspelaren John Svensson (antagligen 3:e bord) hade inte infunnit sig av den anledningen att han inte kunnat anskaffa någon arbetsvikarie. Svensson var taxichaufför och det gällde söndagsarbete. Nästa majspelare fick alltså rycka upp. När matchen väl kommit i gång och några drag gjorts, åtminstone i

några av partierna, anlände emellertid Svensson och anmälde att han lyckats anskaffa ersättare. Manhem vägrade, givetvis skulle man kunna tillägga, att ändra på den spelordning som redan verkställt. -Då fortsätter inte jag matchen-, sade Sjöqvist i Majorna och rev omkull sina pjäser. Då majspelarna i gemen gjorde gemensam sak med fronderade Sjöqvist, kunde matchen inte gärna sluta på mer än ett sätt; walk over-seger för Manhem med 10 - 0. Majorna hade obestriddligt brutit mot då gällande matchbestämmelser.

Efter ett par månader drabbade "arvfienderna" ånyo samman i match. Denna gång gällande De Yngre Sällskapens vandringspris. Med $3\frac{1}{2}$ - $2\frac{1}{2}$ vann Majorna och fick därmed sin tredje inteckning i priset, vilket således blev det första vandringspris i Majornas ägo för alltid

GÖTEBORGS SCHACKFÖRBUND BILDAS.

Det var ett länge närt önskemål inom de nu rätt talrika schacksammanslutningarna i Göteborg om tillkomsten av ett s.k. distriktsförbund. Något resultat blev det dock ej förrän grosshandlare Ludvig Collijn, Stockholm, i juni 1914 inbjöd representanter från de olika sällskapen till ett informationsmöte. Som den frikostige donator hr Collijn alltid varit erbjöd han sig att bestrida alla kostnader för lokal o.dyl. samt skulle medlemskapet i förbundet vara avgiftsfritt.

Den 2 juli 1914, bildades Göteborgs Schackförbund vid ett sammanträde på Rest, Valand och de klubbar som voro med från början var: Göteborgs Schacksällskap, Schacksällskapet Manhem, Majornas Schacksällskap, Lundby Schacksällskap, Schacksällskapet Urd. Den första förbundsstyrelsen hade följande sammansättning: ordf.: J.A.Thorssellius, v.ordf.: Martin Andersson, sekr.: Harald Lindgren och kassör Alg.Ahlberg.

Förbundets första spelokal var belägen Drottninggatan 21.

Frågan om anslutning till för-

bundet hade tidigare varit uppe till behandling i Majorna och som det står i protokollet "efter en längredehatt beslutades med alla röster mot två att ingå i nämnda förbund och valdes till ombud hr G.Sjöqvist och Hjalmar Johansson med Oscar Nilsson som suppl". Ombuden fick även i uppdrag motivera om att det borde erhållas tre spelkvällar iverkan i st.f.föreslagna en. Detta förslag blev senare genomfört.

På förslag av Manhem tillstyrkte såväl Schackklubben som Majorna att "Döderhultsgruppen" skulle överlämnas till det nybildade Göteborgs Schackförbund och att tidigare matcher ej skulle räknas. Därmed annullerades de första tävlingsbestämmelserna vari sades "att vandringspriset stannar för alltid i det sällskaps ägo som först uppnått 100 points, räknat efter antalet vunna och oavgjorda partier".

Döderhultsgruppen sattes så upp som "Collijns vandringspris" att tävlas om mellan sällskap tillhörande Göteborg Schackförbund och i detta förbunds egid. Priset skulle tillfalla det sällskap som först erhöill tre inteckningar. 1915 spelades för första gången efter de nya bestämmelserna. Deltagande sällskap voro endast Manhem och Majorna. Matchen spelades på förbundslokalen den 5 december 1915 varvid Majorna segrade med 5 - 3.

Förbundets tillkomst torde avsevärt ha bidragit till att Göteborgs schackliv 1916 blomade upp i så märkbar grad att förbundet utlyste sin första individuella turnering i mästare-, första-, andra- och tredje klass. Segraren i mästareklassen skulle bli göteborgsmästare för året. Av de 56 anmälda spelarna deltog Majorna med 26 och Manhem med 24. Majornas spelarna erövrade 13 av de uppsatta 19 priserna, därav samtliga första pris. Den första förbunds-mästaren blev John Svensson, Majorna.

Till 1916 års nordiska schack -

kongress med turneringar i Köpenhamn blev tre av Majornas medlemmar, Karl Berndtsson, Oscar Nilsson och Allan Nilsson, i tillfälle att resa sedan en fjärde medlem, John Nyqvist, ordnat resengar genom en privat insamling. Hr. Berndtsson vann första klass och kungapokalen jämte nordiska mästartiteln. Tvåa i klassen blev Oscar Nilsson och i klass II fick Allan Nilsson dela 4-5:e pris. Utåt verkade dessa resultat som en mycket vacker framgång för Majorerna, men tyvärr vållande den nämnda insamlingen svåra schismer inom sällskapet som hade till följd att K. Berndtsson (sedan något år tillbaka ordförande i sällskapet), John

Nyqvist och Allan Nilsson utträdde ur sällskapet. Vid extra möte valdes Knut Robertson t.v. till ordförande för att sedermera återväljas vid årsmötet.

Rätt snart lade sig den ofrivilligt påkomna misstämningen och klubbverksamheten sköt ny fart. Dit hör väl också att andra gången av kampen om Döderhultsgruppen ånyo vanns med 5 - 3 över Manhem i februari 1917, ehuru matchen gällde för 1916.

Därmed är vi framme vid Majornas första tioårsperiods slut 1917.

1917 - 1926

Den goda kamratandan och den flitiga insats som August Nilsson gjort säsong efter säsong i upp-
tränandet av de yngre medlemmarna föranledde styrelsen att enhälligt föreslå August till HEDERSLEDAMOT, vilket förslag framkallade den verkliga jubileumsbegeistringen. Auspicierna för ett jubileum i framgångens och kamratskapets tecken voro klara.

I september 1917 bildades Sveriges Schackförbund och i de dithörande turneringarna deltog Oscar Nilsson i mästartklassen, Aug. Nilsson i klass I (dock utan att erhålla några prisplaceringar) samt K. Robertson i klass II erövrade ett delat 3-4 pris.

Sällskapet blev i tillfälle att göra sitt första strandhugg på främmande mark, vilket skedde i en match i Trollhättan mot därvarande sällskap. Det blev majseger med 8 - 3.

Årets göteborgsmästerskap vanns av Oscar Nilsson och som en krona på jubileet kom - den tredje in-teckningen i Döderhultsgruppen! Denna gång deltog den återuppståndna Schackklubben med lag jämte Manhem och spelantalet hade öökats till tio spelare. Oaktat detta be-

segrades Manhem med 7 - 3 och Schackklubben med 7 - 2. Majornas årsresultat blev 14¹ poäng, Schackklubben 9 och Manhem 6¹ poäng. DEN SVENSKA SCHACKVÄRLDENS UNIKASTE PRIS OCH I DENNA TID ÄVEN DET VÄRDEFULLASTE HADE FÖR ALLTID ERÖVRATS AV MAJORNA och detta just under jubileumsåret 1917, Majornas tionde år. Majornas representationslag i 1917 års matcher om Döderhultsgruppen från topp: Constantin Harald, Oscar Nilsson, John Svensson, Aug. Nilsson, Werner Carlsson, Georg Sjöqvist, Birger Olofsson, N.E. Nilsson, Vilgot Carlsson, Knut Robertson, O. Kinnmark, Knut Johansson, Gustaf Börjesson och Lennart Bogren. Inom parentes sagt så lottade Harald och Nilsson om 1-2:a plats strax före matcherna och detta i bland beroende av vem som troddes bli motståndaren och att Sjöqvist spelade på en så låg placering berodde på att han ville detta själv när hans jobb ute på landsorten inte gav honom tillräckligt med träningstillfällen. En absolut säker etta vid sjätte bordet var en god tillgång och kanske även en taktisk sådan. Sällskapets jubileumsmästare 1917

blev Constantin Harald. Jubileumsfesten hölls på Henriksbergs Restaurant och det var väl första gången sällskapet slog på stort. Bland de inbjudna må nämnas dåvarande sverigemästaren Gustaf Nyholm, Stockholm. Denne gav också en simultanföreställning som avslutning på en i allo lyckad festkväll.

Det händer ju så ofta att ett jubilerande sällskap "tager utsig" vid jubileet så hårt att ekonomin inte går i lås och att spelhumöret blir flau. Verksamheten 1918 tydde åtminstone inte på detta för Majornas del. Där fanns en schackspelets gnista som, efter dåtida förhållanden, inte visste av några hinder.

En enkel, men enligt vår syn av i dag så långt efteråt, solskenshistoria må inte lämnas åt glömskan. Sällskapets materialskåp var av den storleken att det blev allt värre och värre att hårbärgera förrådet av spel, bräden, Collijns ganska luggslitna lärobok, protokollsbok, korrespondensen med främmande eller kanske vi skall säga andra sällskap, de Yngre Sällskapens Vandringspris (Döderhultaren flyttades kärleksfullt från och till än det än det andra stället), för

OSCAR NILSSON

-still going strong-

att nu inte tala om de konstnärligt utförda men ganska skrymmande turneringstabeller som August Nilsson lade ner hela sin själ och i varje fall färdighet i att fabricera. Den som låg närmast till för att till stånd något bättre, sällskapets stiftare slöjdläraren Henry Bengtsson, hade vid de åren så krävande uppgifter i sitt civila att han inte var synlig på spelaftnarna något år eller mer, varför en av de senare inskrivna medlemmarna, Hjalmar Johansson, av ordf. Robertsson övertygades om attlika nödvändigt som skåpet var, lika nödvändig var han som inredningssnickare och medlem. Med tanke på kostnaderna var han just mannen att ordna bekymren. Nu var det så att Hjalmar - han fick sällan någon glädje av att bli titulerad Johansson av klubbkompisarna - inte hörde till de frispråkiga. Tvärtom skulle man absolut kunna säga. I gengäld var ordf. Robertson desto ivrigare och försöksrik om möbeln. Han pratade och August - vi låter vår hedersledamot heta så framledes - ritade och skisserade med påföljd att de närmaste initierade såg detta skåp hägra framför sig. I all synnerhet som styrelsegubbarna låg på med lotter till det amerikanska lotteriet (1:a vinst 1 schackspel, 2:a vinst en årgång Tidskrift för schack) vars netto skulle utgöra första inbetalning på skåpet. Dagen för leveransen randades, men minnet sviker i fråga om sättet på vilket sätt skåpet kom till dåvarande lokalen vid Järntorget. Därifrån och till den senast förhyrda lokalen på Anderssons ("Svärmors") kafé vid Linnéplatsen skedde transporten på en dragkärra som ordf. Robertson efter åtskilliga om och men fått låna. Att blyga och fåordiga Hjalmar höll sig offside just då ska inte nagelfaras, ty hans insats hör till de väsentliga. Historien fördärvas inte med att skåpets kostnader inte översteg "kalkylerna" utan kretsade något i underkant med virkespriserna. Sådana kan även de tystlåtna medlemmarna vara, kan man utläsa av denna solskens- och sedelärande historia.

Det må nämnas att styrelsen ofta hade anledning att dryfta den ekonomiska sidan av sällskapets verksamhet ty medlemsavgiften var i blygsammaste laget och dessutom rådde just de åren stor arbetslöshet bland medlemmarna. Sällskapets ekonomiska spörsmål må vi läsa närmare om på annan plats längre fram.

Vi skriva alltså 1918 och i de då startade pokalturneringarnamellan STOCKHOLM - GÖTEBORG - SKÅNE - KÖPENHAMN deltog från Majorna i göteborgslaget Constantin Harald och Oscar Nilsson, båda med gott resultat. Harald vann sålunda alla tre matchpartierna vilket premierades med förbundets minnesbägare. Även i de efterföljande årens pokalmatcher bidrog majspelare med en hedrande poängplockning.

Sveriges Schackförbunds andra kongress med turneringar var förlagd till Göteborg varvid Majorna ställde upp med tolv spelare i de olika klasserna. C. Harald vann sin förstaklassgrupp och blev därmed svensk mästare. Prisbelönte majspelare i andra klass var Evald Börjesson, Vilgot Carlsson, Olov Kinnmark, Nils Lindqvist, Birger Olofsson och Knut Robertson.

Årets göteborgsmästerskap hemfördes ånyo av Oscar Nilsson.

Göteborgs-Tidningens schackintresserade idrottsredaktör Gillis Ahlberg gick i brächen för att G. T. skulle uppsätta ett hederspris om det kom till stånd en 50-mannamatch mellan de då två största och livaktigaste schacksällskapen, Majorna och den endast tvååriga Schackklubben, där ett tiotal f.d. majspelare utgjorde eliten med nordiske mästaren Carl Berndtsson i täten. Red. Ahlberg anskaffade Real-läroverkets gymnastiksal som matchlokal för att så helt plötsligt ett par tre dagar före matchen förklara att den fick inhiberas enär han för tidningens räkning måste resa till ett sportevenemang i huvudstaden. Schackmatchen skulle i Ahlbergs frånvaro inte få den publicitet som erfordrades för att tidningen skulle vidhålla löftet om hederspris. Då erbjöd sig Robertsson att svara för såväl förhandsreklamen som matchreferat vartill kom att G.T:s red.sekr. P. Larsson åtog sig att förrätta prisöverlämnandet. Trots att rökförbudet vållade en påstådd försvagning av spelförmågan, enligt förlorandes utsago, så torde denna första s.k. masskamp för Göteborgs vidkommande få anses som rätt vällyckad. Majorna vann i stor stil med 37½ - 12½ och erövrades därmed G.T:s hederspris. Referatet i G.T. torde också ha varit tillfredsställande eftersom Ahlberg betygsatte det med "att det var nästan lika bra som om jag skulle ha gjort det själv..!"

Om matchens propagandakarakter vittnar att nya medlemmar sökte sig in i Majorna vid varje spelkväll en längre tid därefter. Väl försvann en och annan igen men i gengäld var en del så mycket trängare att de knappast försummade en spelkväll. Arthur Wallander var en av dem, så något tvivel på lämpligheten att välja honom till sällskapets kassör fanns inte vilket också visade sig vara ett lyckokast. Sporadiskt besökande medlemmar hamnade symboliskt nog i ett parti med Wallander och så småningom fann medlemmen sig föranlåten fråga: "Hur har jag det med avgiften? Jag är väl rest en hel del kan jag tro." Ja, nog var han det alltid och så kom portmonnén upp. Allt friktionsfritt under ett trvligt partis förlopp.

Vid årsskiftet 1918-1919 hade Majorna uppnått sin dittills största medlemsnumerär med 65 registrerade medlemmar. Inom parentes må här nämnas att vid den förut relaterade 50-mannamatchen mot Schackklubben gjordes en formlig botten-skrapning för att klara det fixerade antalet spelare.

Göteborgs Schackförbund hade inte gått i författning om någon lagtävling för eliten sedan "Döderhultsgruppen" hos Majorna funnit sin slutliga hemvist. Däremot arrangerades en B-serie där de större sällskapen, Göteborgs S.S., Manhem och Majorna, fick representeras av andra- och tredjeklassspela-

re, de s.k. yngre eller om man säger övriga sällskapen, även med förstaklassare. Serien spelades med 20-mannalag där matcherna alternerade bland de deltagande sällskapen. Matchprogrammets mörka punkt för de egentliga stadsklubbarna var matchen på hisingsidan mot Lundby. Kommunikationerna var miserabla och lokalen låg inte näste väg då man väl var kommen över älven. Eftersom hemtelefon betraktades som lyx hade lagledaren, speciellt om det var en match på söndagsförmiddagen, ett föga avundvärt jobb med att agera väckar - klocka för de mest sömndruckna men ändå så eftertraktade spelarna. Att klara en lundbymatch utan någon walk over-förlust vid något eller några bord ansågs som en prestation. Alltnog så blev det Manhem som vann första inteckningen i det uppsatta vandringspriset. Lundby S.S. kom på andra och Majorna på tredje plats.

Oscar Nilsson vinner sitt tredje göteborgsmästerskap och vid Sveriges Schackförbunds tredje kongress i Malmö blir bl.a. Olov Kinnmark pristagare.

I betraktande av att Manhem - åtminstone i ålder - var Göteborgs andra sällskap så smittade masskampen Majorna-Schackklubben av sig, ty inte skulle Manhem behöva komma i skymundan. Manhems energiske och uppslagsrike ordförande J.A.Thorselius utverkade hos Göteborgs Morgonpost ett hederspris och Majorna hade inget emot att ställa upp till 50-mannamatch.

Matchen blev en viktoria för Manhem med matchresultatet 30½ - 19½.

Under 1920 blev Göteborgs S.S:s stora internationella jubileums - turnering den allt överskuggande schackhändelsen inom Göteborg. Även här skulle Majorna bli representerat med den äran, ty förutom mästarteklassen och mästartegrupp B spelades en första klass turnering med nordisk rang och denna vanns av Oscar Nilsson, som därigenom blev NORDISK MÄSTARE. Vunnet med 10 poäng av 14 möjliga i hård nordisk konkurrens.

I förbundets B-serie kämpade Majornas lag segerrikt utan något nederlag så det blev följaktligen inteckning i vandringspriset.

Då 1921 går till klubbstyrelsen det angeläget med en revanschmatch mot Manhem och som ordf. Robertson sedan tre år tillbaka var tidningen Ny Tids schackredaktör, mötte det ingen större svårighet få tidningen uppsätta ett hederspris och det var en med arrangerat manget mycken belåten tidningsdirektör som gjorde matchen den äran i Lorensbergs festvåning. Obestridligt är att denna match till sin kvalitet stod högt över de två föregående masskamperna och det unika inträffade att Majorna fick sin revansch med precis samma siffror: 30½ - 19½!

Årsberättelsen kunde detta år förtälja att medlemsantalet var 104 samt att kassabehållningen löd på 477 kronor. Sällan har ett årsmöte - åtminstone i en dåtida schackklubb - avtackat sin kassör på ett mer översvallande sätt. Om den Wallanderska saneringen av Majornas finanser kan man med rätta tillämpa ordstävets: Vad stort sker sker tyst!

På förslag av Oscar Nilsson inköptes 10 st. schackur. Dessa betingade ett pris av 9 kr pr styck och är alltså i bruk, kanske mycket beroende av att dåvarande sekreteraren Henry Sandqvist var instrumentmakare till professio - nen och fick dela sitt intresse med detta och protokollskrivning, statistikförning etc. Klockorna har överlevt 30 års ihärdigt hamrande av blyxtspelare och tidsnödmataadorer.

B-serien hemfördes detta år överlägset av Majorna när de vann samtliga matcher och slutpoängen blev 56. På andra plats kom Lundby med 46 poäng.

Under 1921 spelade sällskapet 10 matcher -med seger i samtliga! Bland dessa tio befann sig första utlandsmatchen för Majornas del, nämligen mot schacksällskapet i Aalborg, Danmark. Oaktat sällskapet inte för resan kunde samla sitt starkaste lag vanns den dubbelrondiga 6-mannamatchen med 7 $\frac{1}{2}$ - 4 $\frac{1}{2}$.

Sitt dittills kanske allra värdefullaste förvärv blev sällskapet i tillfälle göra detta år. Litteraturförvärv! Vid auktionen efter kamrer Martin Andersson kunde sällskapet genom en bulvan för kr. 5:00 inköpa tio inbundna årgångar av "Tidskrift för schack" samt i ett annat utbud för ungefärligen 15 kr. inköpa sex andra inbundna schackböcker. "Det var en guldgruva" som vår bortgångne medlem Mauritz Perlemutter behagade uttrycka sig.

Lokalfrågan är en av schackklubbarnas största bekymmer och har tydligen varit det i alla tider. Alltsedan starten hade Majorna fört en ambulerande tillvaro och när nu ett erbjudande gavs att få flytta till Allékafeet, Norra Allégatan 3, var man ej sen att acceptera. Hyran var 20 kr. i månaden, för eget klubbрум tre aftnar i veckan och dessutom löfte att spela ett och annat parti ute i lokalen -om där inte var musikkväll eller fullsatt, men detta

var fallet med klubbрумmet. I samband härmed kan nämnas att sällskapet närmast kom från Anderssons kafé, Linnéplatsen. Flyttning därifrån skedde på grund av kaféets försäljning. Dessförinnan var det ett par års gästspel (1916 - 1917 på våren) på kaféet, Järntorgsgatan 7 (stängdes efter hungerkravallerna 1917) och dessförinnan ända tillbaks till omkring 1912 på Teaterkaféet, Mellangatan 2 och tidigare Arbetareföreningen. Den egentliga vandringen hade dock ännu inte börjat. Som det skulle visa sig.

I 1922 års B-serie segrade Manhem med 51 poäng följt av Lundby med 44 och Majorna 38 $\frac{1}{2}$.

En ny causé celebre inträffade här då det gällde spel mellan Manhem och Majorna. På väg till förbundslokalen, det var en söndagsmatch, inträffade ett spårvagnsmissöde utåt Majorna så de majsspelare som medföljde vagnen blev försenade c:a 15 minuter och när de infann sig på spellokalen var deras namn uppropade och fullständig villervalla rådde. Intermezzot ledde till att Majorna förlorade matchen och det blev irritation mellan de båda lägren långa tider efteråt. Emellertid behöll Majornas ledningen om vandringsspriset med 161 $\frac{1}{2}$ poäng mot Manhems 156.

Oscar Nilsson och Constantin Harald som vid denna tidpunkt och väl åtskilliga år framöver räknades till eliten bland landets schackspelare fick nu det hedrande uppdraget att representera Sverige i dess första landskamp mot Tyskland. Det blev tysk seger med 121 $\frac{1}{2}$ - 111 $\frac{1}{2}$, men de båda majsspelarna skötte sig bra och tog 2 $\frac{1}{2}$ poäng av 4 möjliga.

I en av Sveriges Schackförbund anordnad problemlösningstävling tog tre majsspelare de tre främsta priserna. Liss Carlsson crövrade 1:a pr på 27 poäng, Oscar Nilsson andra på 25 och Carl-Eric Liedqvist tredje på likaledes 25 poäng. I samband därmed förtjänar återgivas att Liss Carlsson återkommit från några års danmarksvistelse där han erövrat

danska provinsmästerskapet.

På hösten 1922 inträffade en omorganisation inom Göteborgs Schackförbund som i ganska hög grad kom att beröra även Majornas Schacksällskap. Då inflyttade nämligen hit från Stockholm civilingenjör Erik Olson, styrelsemedlem i Sveriges Schackförbund. Han var givetvis destinerad att bli förbundsordförande här varför J.A. Thorselius flyttades till v. ordf. och styrelsen fick i övrigt helt annan sammansättning än tidigare och blev nästan över det hela helt förnygrad. Till förbundssekreterare valdes sålunda Majornas ordförande Knut Robertson, en post som han beklädde i något över tio år. Väl bidrog han att med egna erfarenheter som grund utarbeta åtskilligt med nya riktlinjer i förbundets verksamhet, ett förhållande som väl även gav glans åt Majorna, men som också gjorde att hans tid med Majorna blev en hel del mindre. Turligt nog, var sekreterarposten i väl förfarna händer genom Henry Sandqvist.

Majorna fyllde nu 15 år in november 1922 och företedde en stor livlighet. Jubileumsturnering, - med K. Robertson som vinnare av klubbmästerskapet-, blix- och övermaskningsturneringar, korrespondensmatcher och andra matcher, avlöste varandra i rask följd.

GUSTAF BÖRJESSON

1923, som var Göteborgs jubileums- och utställningsår, blev ett segerrikt år för sällskapets B-lag, som ånyo vann samtliga matcher och erövrade därmed vandringsspriset för alltid enligt följande slutställning:

1) Majornas S.S.....	3 årssegrar o.	258½	indv.poäng.
2) S.S.Manhem.....	2	-"- o. 219½	" "
3) Lundby S.S.....		209½	" "
4) Schackklubben.....	1 årsseger..o.	209	" "
5) S.K.Kamraterna.....		137½	" "

Det bör tilläggas att Kamraterna, som tillkom 1920, endast deltagit i fyra av de sex årsomgångarna.

Spelare som erövrade 3 poäng i en årsserie skulle erhålla en minnesbägare, var ett mötesbeslut som tärde på klubbkassan, ty det blev åtskilliga tretaggare varje år.

I det segerrika B-serielaget spelade följande mannar:

Eskil Johansson
C.E. Liedqvist
Eric Österström
Erik Friberg
Göthe Skog
John Björnsson
Gunnar Fihn
Gustav Högberg
Einar Skoog
Valfred Jansson
Viktor Sandqvist
A.E. Wallander
Gustaf Svensson
Arvid Johansson
Nat. Andersson
Henry Sandqvist
Erik Holmberg
E. Davidsson
Einar Melin
Ernst Karlsson
Gunnar Larsson
Ragnar Johansson

Två majspelare, K. Robertson och Edvin Andersson, deltog i 1923 års svenska schackkongress i Uppsala, båda erövrande 1:a pris, Robertson i klass I, hederspris och svensk mästare, Andersson i kl. II där han delade I-II pris med Eric Jonsson, Kamraterna. Särspellet om hederspriset vann Jonsson.

Den moderniserade förbundsstyrelsen hade nu haft två år på sig för att bli varm i kläderna och detta resulterade bl.a. i omarbetning av stadgar och tävlingsbestämmelser. Det forna patriarkaliska systemet att en spelare på 3-4 veckor kunde ställa upp i spel för lika många klubbar och detta inte enbart i vänskapsmatcher, utan även då det gällde vandringspris, var nu helt bannlyst. Registreringen pr år och vid lagmatcher resp. lagrepresenterat av lagledare, som hade att avlämna laguppställning hade analogt med förslag från Majorna helt godkänts. Tilläggas kan att Sveriges Schackförbund vid en senare kongress, på förslag från Göteborg, likaledes beslutade om registre - ring.

Förbundet hade även gått i författning om ny serieindelning. A-

serien med 6 spelare, huvudsakligen avsedd för elitspelare, B-serien med 20 spelare, huvudsakligen avsedd för 1:a och 2:a klassare samt C-serien med 10 spelare för övriga. A-serien tävlade om Ingenjör E.Olsons vandringspris, B-serien om Restaurang A/B:s vandringspris och C-serien om förbundets årliga hederspris.

De nya serierna startade 1926 varvid Majorna med Oscar Nilsson, Birger Olofsson, Gideon Ståhlberg, Liss Carlsson, Carl Eric Liedqvist och Knut Robertson tog första in - teckning i A-seriens vandringspris. Sällskapet placerade sig som trea i B-serien och sjua i C-serien detta år. Sammanlagt deltog Majorna under 1926 i 22 matcher varav 13 vunnos, 2 slutade oavgjort och 7 förlorades.

Gideon Ståhlberg debuterade som tävlingsspelare i och med sitt deltagande i sällskapets A-lag. Jämte Ståhlberg var ytterligare tre Surtepojkar medlemmar i Majorna. Redan under sitt första år i Majorna erövrade Ståhlberg svensk mästartetitel genom att dela I-II pris vid schackkongressen i Karlstad och sedan vinna särspellet. Därmed kan man säga att konturerna drogs upp, schackvärlden i sin helhet alldeles ovetande, för en ny sverigemästare och en svensk förgrundsman vid de internationella skärmystlingarna världen över.

SCHACKSKOLAN STARTAS.

Kalenderåret 1926 skulle inte gå till ända förrän ännu en schacklig märkessak tittade fram mellan rök - slingorna i det lilla klubbrummet på Allékaféet. Konferenserna mellan styrelsemedlemmarna voro täta och så helt plötsligt inbjöds genom noter i tidningarna schackintresserade till en schackskola. Spänningen var stor hur försöket skulle utfalla, men den till olidlig trängsel fyllda lokalen av intresserade i alla tänkbara åldrar från 15 upp till 50 år, vittnade om att det var de som väntade på oss och inte tvärtom. Skam till sägandes var det inte tillfredsställande sörjt för att sällskapets egna egna med -

lemmar skulle ha en fristad för sina turneringspartier, långt mindre då få sin ranson av schackutbyte i s.k. lätta partier. Oviss var man också hur eleverna skulle uppta trångboddheten, men de t.o.m. ivrade för två undervisningskvällar i veckan och rekrytturneringen full-

följdes av ett 40-tal eller nästan hundra procentigt. Något mer än hälften sökte sig in som medlemmar och det finns faktiskt ännu medlemmar som härstammar från den första schackskolekullen. Vilken, liksom de efterföljande av schackhögskolorna döptes till "Majornas barnkribba".

1927 - 1936

Majornas första 20 år var avverkade och vad det gäller de ekonomiska premisserna återges de i annat sammanhang. Styrelsens förberedelser utmynnade i, förutom sedvanlig individuell turnering för medlemmarna, en lagtävling i serie mellan Majorna och ytterligare fem inbjudna sällskap, nämligen Manhem, Lundby, Kamraterna, Amatörerna och Schackklubben. Denna 20-mannaserie kompletterade på sitt sätt förbunds-serierna eftersom styrkeförhållandet blev annorlunda. Jubileumsserien fick ett mönstergillt förlopp och en pampig final på Björngårdsvillan då de sex 20-mannalagen samtidigt drabbade samman. Till gammal gods hör ju att en jubilar inte bör vinna sitt eget jubileum och så blev även här, ty Manhem placerade sig främst, följd av Majorna på andra och Kamraterna på tredje plats. Förutom hederspris till lagen utdelades också några individuella priser och denna officiella avslutning med prisutdelning för samtliga med jubileet sammanhörande tävlingar var förlagd till Restaurant Ambassadör.

Sällskapet fortsatte sin schackskoleverksamhet oaktat klubblokalen inte ens för sällskapets normala verksamhet var tillräcklig. Man torde komma sanningen närmast om man säger att den stagnation som 1928 gjorde sig mer och mer påmind hade sin grund i den olösliga lokalfrågan. För Gideon Ståhlberg blev 1928 ett vackert tävlingsår. Han blev pristagare i G.M., vid svenska kongressen i Hälsingborg och vid nordiska i Oslo, varför det var en lo-

gisk följd av dessa goda resultat att han uttogs till landslaget vid schackolympiaden i Haag. Här blev han bäste svensk med 9 poäng av 15 möjliga.

I förbundets A-serie 1929 gjorde Majorna sin dittills sämsta insats. Inte en enda match vanns och blott $7\frac{1}{2}$ individuella poäng skrapades ihop. Kamraterna hamnade dock efter Majorna i tabellen enär de blott erhöll $6\frac{1}{2}$ poäng. B-serielaget kom på andra plats i sin serie, en poäng efter segrande Manhem.

Även 1929 blev ett framgångsår för Ståhlberg. Efter att han vunnit mästarlassen i den nordiska turneringen utmanade han Allan Nilsson - som 1924 vunnit Sverige - mästerskapet i match mot Nyholm till match om mästerskapet. Efter att Nilsson förlorat tre partier i följd avstod han från vidare spel. Ståhlberg hade vunnit den, som han ansåg, första etappen av sitt föresatta mål.

De då och då uppdykande utländska mestare fick i regel något engagemang, såsom några simultanmatcher eller en 5-partimatch mot någon av de yngre stockholmsmästarna, men för Bogoljubow såg det 1930 ut att gå i stöpet. Sveriges Schackförbund avvisade ett erbjudande att för 300 kronor spela en 5-partimatch vartill Ståhlberg anmält sig villig. Även Göteborgs Schackförbund var ovilliga varför Majorna ställde sig som arrangör. Dock först sedan Ståhlberg förbundit sig att dagen efter varje parti sätta originalanmärkingar

till desamma utan särskild ersättning. På denna basis försälde nämligen Robertson partierna till NY TID, DAGENS NYHETER och SYDSVENSKA DAGBLADET-SNÄLLPOSTEN för 100 kronor var. Matchhonoraret var klarat. Entréavgifter inflöt till en mängd av c:a 100 kr. så att Ståhlberg t. o. m. fick både kaffepengar och bussersättning och båda spelarna fick var sin prydliga silverpjäs somminne av matchen, minnen som skänktes av Rest.A.B. Vara.

Denna match, som Bogoljubow vann med $3\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$, får i all sin obetydlighet, räknas som den för Ståhlberg nödvändiga introduktionsmatchen. Kort tid därefter fick han också inbjudning deltaga i internationella turneringar i såväl Svine - münde som Hamburg.

I sällskapets lagmaskineri började det gnissla och det kändes att spelglädjen inte var densamma. Styrelsen blev nödsakad arrangerat träningsmatcher för att på den vägen trissa upp intresset. Det gällde värna om de inteckningar som fanns i det propra vandringspriset. Två inteckningar hade sällskapet i A-seriens pris då 1931 års omgång började, men sällskapets lag kom på fjärde plats och Schackklubben blev årsvinnare vilket gav en andra inteckning. B-serielaget tog andra inteckningen i sitt pris genom att hemföra seriesegern.

Två vackra individuella framgångar ernåddes. Ståhlberg vann sålunda årets G.M. och vid kongressen i Uddevalla kunde en av schackskoleeleverna från första kullen, HENRIC CARLSSON, vinna sin grupp i klass I och blev därmed svensk mästare. Här om någonsin kan man tala om att medlemmarnas glädje över Henrics framgång var odelad.

Så var sällskapet framme vid 1932. 25-årsjubileet skulle firas men det gick inte att mobilisera upp några resurser - läskonjunktur - en var då som mest tryckande - men vad värre var; initiativkraften hade på något sätt följt de svaga resurserna i spåren. Jubileet fick sin markering i sällskapets tillvaro men en föreningsfest vid ett ge-

mensamt kaffebord på Kafé Idrottsgården, dit glädjande nog två av sällskapets stiftare hade infunnit sig, Henry Bengtsson och Henry Karlsson.

Det gällde nu att mobilisera upp så mycke kamphumör att placeringarna i resp. serier kunde hållas under avgörande år som 1932 var. I A-serien gick det inte. Majorerna och Schackklubben hade vardera två inteckningar och vardera $56\frac{1}{2}$ ind.poäng. Schackklubben drog det längsta strået och med en poängs övervikt tog de tredje och sista inteckning i Ing.Olsons kostbara vandringspris varom striden stått så intensiv i sju år.

Den förtätade spänning som rådde före A-seriefinalen drog sig nu över till B-finalen. Skulle Majorerna förlora även denna serien? Klart var att B-spelarna kände darr i krävecken, ty ett nederlag även här skulle betyda att sällskapets hegemoni kunde komma i diskussion. B-laget klarade dock provet och tog sin årsseger och därmed tredje inteckningen samt vandringspriset för alltid. Deras namn hör till Majorernas historia i minst lika hög grad som andra. B-serielaget 1932 bestod av följande spelare:

Edvin Andersson
C.E. Liedqvist
Eskil Johansson
Eric Österström
Göthe Skog
Gunnar Larsson
Gust. Hallén
Knut Johansson
Ragnar Johansson
Jonas Olsson
August Nilsson
Evald Börjesson
Rolf Vikström
Hans Asplund
Arvid Johansson

A-serielaget:

Gideon Ståhlberg
Oscar Nilsson
Henric Carlsson
Elon Blomström
Liss Carlsson
Birger Olofsson

April 1938

Då spänningen efter den rafflande striden om vandringsprisen ebbat ut och man kom till insikt om att den månadliga kampen i och för sig var en ärorik insats även om den inte kröntes med ännu ett pris, A-seriens, så var det ett entusiastiskt och festglatt auditorium som på Rest.Henriksberg avfestade säsongen. För sin utomordentliga insats i A-serien och för ett mångårigt lagledarskap i B-serien kallades Oscar Nilsson resp. Knut Robertson till hedersledamöter. De erhöles dessutom särskilda hedersgåvor.

När såren läkts efter de nervpåfrestande seriefinalerna stod sällskapets styrelse snart inför nya provningar. Robertson kunde inte som tidigare ägna sig åt sällskapets verksamhet - och inte heller åt förbundets - på grund av det civila arbetets omläggning till nattskift. Följaktligen utbad sig Robertson att få byta till en mindre utsatt plats, han bytte med Gustaf Börjesson, som alltså blev ordförande och Robertson vice ordf. och som förbundssekreterare avgick Robertson samma år ehuru han där valdes till ajournerande ledamot efter att styrelsemandaten utökats.

En återblick på de närmaste åren, som följde efter omgrupperingen, vittnar om att det dröjt för länge med förnyringen, med danandet av krafter som kände sej inspirerade att leda tävlingsschacket in på nyare och måhända mer intressgivande vägar. Därom vittnar inte minst det nästan fullständiga stillastående i förbundets arrangemang. Främst så beror detta givetvis på att när förbundets livsnerv, som man med ett ord kan kalla allt som i initiativväg utgår från detta centrum inte längre fungerar, då utövar det en förlamande verkan.

Vårt sällskap hade det tillräckligt bekymmersamt ändå. Dels var det den överallt annat skuggande lokalfrågan och så föreföll det som en del spelare ledsnat och började glida över till andra sällskap. En 7 - 8 av sällskapets spelare lämnade Majorna och bland dessa befann

sig Ståhlberg och Henric Carlsson.

Det var ett hårt slag med en deprimerande verkan inte minst i styrelsearbetet. Givetvis var man inte oförstående för att framstående spelare inte kunde känna sig tillfreds med oregelbundna tävlingar men å andra sidan fanns det större chans till sanering om leden var intakta.

Alldeles oväntat fick lokalfrågan en lösning som gav ett hälsosamt tecken på att möjligheterna till en verksamhet på bred basis 1933 var inom räckhåll. Och så förhyrdes Folkdansarnas lokal på Sprängkullsgatan 19. En garantiförening inom sällskapet med ett 20-tal medlemmar svarade för att inte lokalhyran skulle tynga sällskapets ekonomi. Hyran var 60 kr. pr månad eller mer än dubbelt mot tidigare, vartill kom att spelkvällarnas antal blev mindre. Men där fanns å andra sidan plats för avspelandet av ett 50-tal partier samtidigt och likväl gott utrymme för publiken.

HARRY CARLSSON

För första gången kunde sällskapets rekryteringskampanj i form av schackskola slå ut i full blom, vad det gällde utrymmets krav. Den femte schackskolan utlystes också omedelbart och trots att lokalingången låg väl dold, längst inne på en kvartersdjup gård, kom det över hundra intresserade inbjudningskvällen. Det var vintertid och massan av ytterkläder inte endast gjorde att klädhängarna bågnade - de lossade från sina fogar! Tre damer kunde inräknas bland de intresserade, men när den skolan tillhörande turneringen efter fyra veckor skulle taga sin början, hade såväl de tre damerna som ytterligare ett 30-tal elever ledsnat på en ordnad undervisning. Rekryttturneringen - sällskapets sista som det skulle visa sig - räknade in 72 deltagare fördelade i 12 grupper. Som tidigare var avgiften för deltagandesatt till EN KRONA och erhöll förstapristagaren i varje grupp hederspris plus fritt inträde i sällskapet, andrapristagarna hederspris och dessutom som övriga deltagare lika mycket i rabatt i kronor, vid inträde i sällskapet, som de hade uppnått i poäng.

Tyvärr behölls lokalen på Sprängkullsgatan blott ett år, sedan började vandrigen igen. Nästa anhalt blev Tredje Långgatan 37. Denna lokal hyrdes i samråd med S.S. 23.

Wallander som i 16 år skött kassörsposten önskade draga sig tillbaka och så var även fallet med Gunnar Larsson som i sju år varit sekreterare. De lämnade sina respektive uppdrag men kvarstodo i styrelsen t.v.

De följande åren var en besvärlig tid och många gånger var det svårt att samla medlemmarna. Det ekonomiska läget var långt ifrånlyssande och lokalfrågan blev allt besvärligare att lösa.

Åren före andra världskriget fördes en ambulerande tillvaro. En tid spelades på ett till Ny Tids redaktion tillhörande matrum, dels på olika kafeer i trakterna kring Järntorget, såsom Liberty, Wiborg och Expo.

Hos varje schackspelare finns väl en dröm att göra det fullkomliga partiet, med offer och andra fina grejor.

Spänningen låg i luften en kväll tredjeklassarna spelade och tystnaden var intensiv.

Äntligen blev ett parti färdigt och på en försynt fråga, - "Hur gick de'?" - kom ett resignerat svar bortifrån hörnet "Jag offrade två torn och en löpare, men vann inte ändå."

1936 noterades bottenrekord för Majornas vidkommande i förbundsturneringarna. I klass I förlorades 3 matcher, en slutade oavgjort och blott en vanns. B-laget hamnade sist i div.6 då de inte vunno någon match och blott spelade en oavgjord.

1937 - 1957

1938 inregistrerades endast 21 medlemmar i förbundet. Det var den lägsta siffran för Majornas del sedan Göteborgs Schackförbunds tilkomst 1914.

Det var tack vare en liten, men trofast skara, som Majorna klarade sig igenom dessa svåra år.

Så kom kriget med inkallelser o.dyl. vilket ytterligare förtryckte de små klubbturneringar som till äventyrs kunde spelas.

Martin Andersson, dåvarande redaktören i "Hyresgästen", gjorde 1940 en hemställan i sin tidning att Döderhultsgruppen borde uppsättas som vandringspris på nytt. Ett bestämt nej blev svaret på denna framställan och någon motivering fanns ej varför så skulle ske.

Under tiden på "Expo" började medlemmarna att samlas igen och som ett synbart bevis för det nyvaknade intresset blev det en andraplacering i förbundets lagtävling div.2 och seger i reservlagsserien.

1942-43 hemfördes segern i kl. II och Majorna var åter uppe i klass I. Medlemsantalet ökade näkt och när sällskapet efter fem år på "Expo" flyttade till I.O.G.T:s lokaler på Norra Allégatan 3 registrerades närmre 60 medlemmar.

Av andra glädjande saker dessa år kan nämnas att O.Kinnmark lade beslag på Göteborgsmästerskapet 1945.

1947 och Majorna fyllde 40 år. Många yngre krafter hade tillförts sällskapet och även styrelsen fick nytt blod. En jubileumsturnering startades och inbjudningar skickades ut till de flesta av Göteborgs schacksammanslutningar om deltagande. Turneringarna var individuella och största intresset röntes som sig bör mästarteklassen där ett flertal av Göteborgs bästa schackspelare möttes. Som segrare utgick Ragnar Gustavsson från Kamraterna. Klubbmästare för året blev Gustaf Börjesson.

I striden om Göteborgsmästerskapet segrade Torsten Skredsvik i sin grupp men förlorade i sarspelet mot Roland Andersson, Walhalla.

Det matchades flitigt och Majorna deltog varje år i förbundets turneringar med växlande framgång. I S.S.23:s jubileumsturnering 1947 vanns en match och förlorades två och samma resultat nåddes i 1948 års kvadratturnering. Deltagande klubbar i dessa turneringar voro S.S.23, Walhalla, Amatörerna och Majorna.

1949 inbjöds Majorna att deltaga i Kungälv's Schacksällskaps jubileumsturnering, vilken hemfördes.

Samma år beslutades att låta spellokalen vara öppen för medlemmarna även under sommaren. Detta arrangemang har visat sig vara lyckat och alltsedan dess har varje år anordnats sommarturneringar.

Såväl 1949 som 1950 års A-lagserie klarades med ett nödrop från nedflyttning. Det var Oscar Nilsson som båda gångerna gjorde det

omöjliga och räddade poäng i avbrutna partier, som enligt sakkunskapen var förlorade. Båda åren hängde det på en halv individuell poäng. Men lindansen tog slut i och med 1951 års serie, då Majorna hamnade på sista plats och förpassades ned i klass II.

Det är inte roligt att vara strykpojke år efter år, så det får nog anses lyckligt vad som skedde. I div. II möttes mer jämbördiga motståndare och självserkerheten och spellusten kom tillbaka till spelarna. Ett bevis så gott som något är att sällskapet samma år på hösten besegrade såväl Amatörerna som S.S.23 med $11\frac{1}{2}$ - $8\frac{1}{2}$ i triangelserien. Det var andra omgången i den dubbelrondiga turneringen. Amatörerna som gjort bättre ifrån sig året innan

KONRAD
SVENSSON

- säker medlemsvärvare -

utgick som segrare, med Majorna på andra plats.

Intresset vid denna tidpunkt var stort, särskilt för klubbens turneringar och det kan nämnas att våren 1950 spelades en vårturnering med 23 deltagare i en grupp. Alla spelare fullföljde turneringen och inte en enda alk över lämnades.

Några större arrangemang med anledning av 45-årsjubileet 1952 gjordes inte. Inom sällskapet anordnades dock turneringar för medlemmarna och i mästarteklassen segrade Torsten Skredsvik. Han hade tidigare på året även hemfört K.M. i blix.

I förbundets lagtävlingar 1953 deltog Majorna för andra gången i klass II och nu gick det bättre än tidigare. Samtliga matcher vunnos och därmed uppflyttades sällskapet änyo i klass I.

1954 höll Majorna på att ställa till med sensation i lagtävlingarna. Stora chanser fanns att hemföra serien men det slutade med att sällskapet hamnade på andra plats efter Hamraternas, mot vilka det herrsamma resultatet 5-5 noterades. Detta trots att en tidning i Göteborg tidigare på säsongen skrivit att det inte är mycket med gamla Majorna och ifrågasatte om de kunde ställa upp något lag i serien.

Äntligen hade lokalfrågan lösts trodde man. Med tre spelkvällar i veckan och tillgång till I.O.G.F:s stora samlingsal på Korra Allégatan var det väl gjort för att medlemmarna skulle kunna idka sin hobby. Men såg den fröjd som varar beständigt. På våren 1954 uppsades såväl I.O.G.F. som Majorna till avflyttning när huset skulle rivas. Under sommaren förhyrdes tillfälligt en lokal på Södra Allégatan och när I.O.G.F. på hösten flyttade in i sina nya lokaler på Vasagatan 10 var Majorna de första hyresgästerna.

Amatörerna som fyllde 35 år inbjöds till en triangelturnering vilken hemfördes av Majorna med vinst över såväl Valhalla som jubilerande Amatörerna.

Tyvärr visade sig lokalerna på Vasagatan ej hålla måttet, med vad som menas en god schacklokal. Rummen voro små och låg en bit ifrån varandra. Kontakten mellan spelarna blev ej den rätta. Lokalfrågan var en stående punkt på dagordningen vid samtliga möten och styrelsen skrev, ringde, annonserade och undersökte alla möjligheter, hur små de än syntes vara, för att få en lösning till stånd. En trivsam lokal erhöles på Viktoriaskolan. Den var stor, ljus och låg centralt belägen, men även den hade sina avigsidor. Rökning var absolut förbjuden, vilket inte de av sällskapets medlemmar som hade denna last, riktigt kunde förlika sig med. Vidare skulle lokalen vissa kvällar stängas kl. 10! Då vanlig speltid är till kl. 11, blev följden en oerhörd massa hängpartier i klubbturneringarna.

Schacklivet i Göteborg fick 1955 en stark uppsving genom interzonala turneringarna som spelades på sommaren. De olika sällskapen kunde redovisa starkt ökad medlemsnumerär. Lokalfrågan gjorde sitt till för att Majorna ej fick så stor del i nyrekryteringen. Åren 1954 - 55 användes inte mindre än 5 olika spellokaler! Ett bevis på inre sammanhållning och god klubbanda lämnades dock av medlemmarna, som utan att knorra följde med i ringdansen.

Vid en spelkväll råkade en medlem knyta om en lokal, som even-tuellt skulle bli ledig. Pullt på drag från styrelsens sida blev följden och efter många års kringflackande kunde Majorna äntligen, i december 1955, flytta in i egen lokal, sedan underhandlingarna givit resultat. Lokalen var i ett miserabelt skick, då den tidigare använts som rörlager. Här kom medlemmarnas klubbkänsla och offer-vilja till sin rätt. Det målades, tapetserades, skurades och fejdades och det var en villig skara, som nära nog varje kväll i en månads tid offrade andra intressen, för att sätta lokalen i stånd.

Att Majorna, trots svårigheterna med lokal, ändå kunnat hålla sig framme i lagtävlingarna är enbart glädjande. Möjligheter finns nu också att lättare kunna ordna arrangemang av olika slag. Sålunda stod Majorna 1956 som värd för göteborgsjuniorerna när dessa kämpade om distriktsmästerskapet och på hösten samma år kallades f.d. majspelare till en s.k. veteranträff. Det var glädjande nog många som hörsammat kallelsen att träffas och uppliva gamla minnen. I den turnering som spelades i direkt anslutning till träffen utgick Oscar Nilsson som segrare.

1957. Majornas Schacksällskap har klarat sig igenom såväl goda som onda tider. 50 år får anses som en respektabel ålder på en schack-

sammanslutning och med all rätt skall jubileet firas. Förutom sedvanliga festarrangemang spelas en jubileumsturnering, dels för sällskapets egna medlemmar i samtliga klasser, dels en mästartegrupp med inbjudna spelare som möter Majornas bästa spelare. De deltagande spelarna i denna grupp består av: Vilgot Olofsson, Lundby, K. Johansson, Manhem, Åke Svensson, Lerum, Nils Frank, Amatörerna, Elon Blomström, Surte samt Oscar Nilsson, Torsten Skredsvik, O.Kinnmark, C-E. Liedqvist och Gunnar Jacobsson, Majorna.

Ingen vet vad som framtiden bär i sitt sköte, men vi hoppas och tror att Majorna klarar upp kommande svårigheter och fortsätter att vara en samlade punkt för schackintresserade.

ORGANISATIONENS GRUNDVAL

STYRELSEN - SPELARNA

Det är dessa två fundament som utgör ett schacksällskaps grundval. De båda kompletterar varandra, samtidigt som de verkar var för sig. Eftersom det är STYRELSEN som är första förutsättningen för organisationens tillkomst och som främst bär ansvaret för att verksamheten följer de linjer som utstakats och i det stora hela möjliggör för intresset (=spelarna) att utveckla sig, så ägnar vi först denna gren vår översikt.

1) STYRELSEN

De första fem raderna i denna redogörelse eller översikt av Majornas Schacksällskaps första 50 år ger genast beskedet om att det var en i d e e l l förening som konstituerades den 12 nov. 1907 där ute på Café Stjärnan vid Allmänna Vägen. En ideell förening kan ha många problem att brottas med, men kan inte dryfta eller lösa ett enda utan att snudda vid den egna organisationens ekonomiska spörsmål. Det flyter inte in några inkomster utöver medlemsavgifterna, varför det är naturligt att allt styrelse- och organisationsarbete är oavlönat. När man kastar en blick tillbaka på vårt sällskaps 50-åriga verksamhet, undrar man mången gång hur intresset har kunnat vidmakthållas år efter år. De flesta som inskrivit sig som medlemmar har väl gjort det med tanken att i kamraters krets kunna ägna sig åt spelet, men tyvärr är det nog så, att många som åtagit sig organisationssysslor får åtsidosätta spelet och får inte den

tid som behövs för vare sig nöjesschack eller det teoretiska studium som behövs för att utvidga sitt schackvetande.

Så småningom kan styrelse - medlemmen konstatera att sällskapetets stabilitet och klubb - kamraternas utveckling till goda spelare utgör hans inre tillfredsställelse. Han suggeras till detta, då han i tidningarna får läsa om en klubbkamrats geniala spelkonst eller om hur ett av sällskapetets lag, går från seger till seger. Det omnämnes inte, men han vet att bakom framgångarna ligger också hans och hans styrelsekamraters mångafritidstimmar och nattligt grubbel om hur, var och när de frågor kan lösas, som beror på att sällskapet skall leva vidare. Det är inte en myt att ordföranden får sömnlösa nätter då han penetrerar den eller den möjligheten om en ändamålsenligare lokal, att kassören mången gång får taga av egna medel för att klara en nöd-